

2226

2226

Campo de Santa
Anna.

Bragança

~~344~~

233

1111

~~344~~

212

2

1012

1007

5

Legat. Leg. ... ad ...

Archiep. & scriptis Imperatoris ad ...

... manu ...

... da. Poch. ...

A ...

... ultima ...

Et famulos tuos ...

... regem ...

... et pacem ...

... fit a ...

A 19 de Junho de 1674 (2) come
ci ante o canto Ante Dapicho
com o mestre da capella de batello
a seus testas & Mo

D. An. de S. Bento

Acuerto pa. vivir bien.

No iures, habla poco de verdades.
Y aorta lo posible de razones,
y hablara algunas necedades.
no quieras admitir mormuraciones.
nunqua te metas en dificultades.
ni del bien q. ^{quieres} desuaciones.
de cuidadoso humilde, y ten respeto.
se quieras q. te tengan por discreto.
de Liberal se quieres ser bien querido
se apacible se quieres ser amado.
de humilde imitaras a Jeshu Christo:
andaras solo o bien a compaña de
al bien obrar procura ser muy luto:
no juzges otro, sino tu peccado.
y procura tener toda tu vida.
lucra, razon, verdad, peso, y medida.
Tondras en los trabajos sufrimento.
amando a Dios, q. con su amor combida
guarda su Lei. Y viviras contento
ganando temporal, e eterna vida.
y se te toma Dios por instrumento
de alguna obra luja esclarecida.
no la juzgues por tuya ni la nombres
ni el premio della pida a los hombres.
continuo viviras determinado
guardar la Lei de Dios eternamente.
con Dios, y con los hombres ajustado.
por si a caso morieres, y regente
y lo q. tomara con mas cuidado
el confessor y confesar frecuentem^{te}.
q. con esto en el mundo te asegura
pa. gozar de Dios en las alturas.

No lume de hum blanco Cirio
queimada hua bozoleta
kom a letra q. disia.
nad no obrigas se te queima
gritoulhe como he possivel
q. em teus olhos nad me acenda
E q. quando em ti me abraço
ne ges a q. gloria desta pena.

Amigo Antonio Gomes

Antonio Gomes
Antonio Gomes
Antonio Gomes
Antonio Gomes

Abraçes pa. guardar sup^{ra}
outo. como se queira
4. pagadores. E ~~...~~
E fechadura

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

INTELO-

QVM.

AD PIOS BRACHAREN-

SES.

Laborum Ilium curam auspicaturus, à spendio Lejia
 cū placuit exordire: ne inuistatam majorum disuelutionem in
 ipso limine, nouitatis reus uidear temerare. Spendiariorum
 lo utar, & speculatorem. Pōtē d breuitate amice diuulabo.
 Luxuriam cū elegantiam castigare, & laconismo studere
 diuiliū mihi ē. Non ideo tū oēs Lejia opibus iuratus
 pugnabo, ne Ihos meos postea depellat adlocere: at magi-
 ri ex pē cū uesigia sequar, & gnus adorabo. Oia certi-
 alim dirigeram, & suis līs sine allegam; ne renunordo
 inrurbet, & quam multitudinē importunē pgesta studen-
 tum ingenia obnucant, n̄ glausui, & Bracharentium alu-
 norum, q̄ unice diligo, utilitate insulam. Ut iū res exusto
 fluat p̄ntissimum Inteminate depere humen Ipto ab-
 rit, q̄ inr geminas Furres q̄ Bracharenti stemate, Furris
 Davidica altius imminet; ut ē Furribus, ac ingruenti

Belorum

Belorum temperate Divinior Gallas nostras tucto opidis
et arguentium tella mile Cygeis i turri ganderibus re-
tundat. *Exe* ipe *qualecumq* i *Lojia* *Spentur*
desigere Sanctissime, tanqm meliori Turri
efficitur agendo, in uelorum
trapeum in Jempiternum

Idem in monu-
mentum. *Et*

Sub pedibusq *Dei*, & turris sub mile *Legati*.

Laudes *Deo*, *Virginisq* *Matri*, ac
Sanctimo *Lebo*, nec non *tribus*
Sanctis.

OPENDIVMLO
GÄ CC.

~~TADIVM A SAPIENTIS.~~

~~SIMO MAGISTRO ME-~~

~~O ANDREA CAR-~~

~~DOSO, QVOD.~~

~~SCRIPSEGO EMANVEL~~

~~DA ROCHA ANNO~~

~~DNI M. D. LXXIII.~~

In octo tractatus diuisum.

I^o é Proamialis de Logä,
ejusque attributis.

II° de vrbibus in gr̃e.

III° de vrbibus in specie.

IV° de Prentis.

V^o de Signis.

VI° de priori resoluoe.

VII° de posteriori.

VIII° & ultimus. de Topicis.

TRATVS PRIM^o
Prōamialis de Logā
ejulq̄ attributis.
DISPVTAŌ I^A
De nā Logā.
SECTIO I^A
Qd sit Logā.

Sogā siue Dia, qd idē dicitur ars discendi,
iūo logā sit ars, atq; ei dicitur subiectum, q̄ scilicet
ars ē collectio multarū d̄ una re p̄hensivam ad fi-
nem aliquem utilem uitae, q̄ partem multarū
p̄hensivam, itaque p̄ter hūc partem d̄ una re de-
notat unitatē in obto, qd dicitur unū ad apte, q̄ partem
iūo utilem, accipit tam obtoū honestum, qm̄ dilecta-
bilem. & hanc dicitur

Arg. 1°. in Deo dicitur ars, et tñ n̄ dicitur p̄ter

hinc, sigd Deus e ens simplicissimu: go male pcedit
 defnio: Px 10. neg. sonis, ga hic n agimus nisi d arte
 hinc n uo d arte dina, imo neg d Anglica. Px 2. ad
 huc in arte dina pce reperiri multiplicitate uiralem
 sin multoru opioem, q sat e ad saluandam ofioem.

Arg 2. arte malefica siua artes, et tn n it
 ad fine utilem, sigd si mala: go n be stat defio. Px Dist.
 min. n it ad fine utilem scientis da. n it ad fine m
 utilem scia. neg. min. neq ila speculao scia male-
 fica d se inutilit, sd roe malis aplicois, ga sciente^{te}
 dirigite ad fine inutilem, ut get in sua hereticoru
 q d se ba e se prave adete ad fine inutilem scientis.
 Adte hic obiter Artem egisse d syllo fallax qut oponi-
 te syllo uo, qd n e ad roem scia, sicut thia agit d pec-
 lo. q ut strariati uertuti.

Arg. 3. Loga uersate circa nariu, ars uo
 circa gens: go loga n e ars. Px 10. dist. min, ars
 q n e sil scia uersate circa gens, fond. ars, que
 e sil scia, neg. min, at loga e ars scientifica. Px 20.
 dist. mai. Loga uersate circa nariu, qad aum xiu
 cond. qad aum xiu neg. mai, sat uo e, qd loga heat
 aum xium nariu, nimiru demonstrare ppi-
 etes, et nam mi sciendi, gnaris aum xiu sit con-
 gens, si mus sciendi, hic et nunc factus.

Adte exercitiu artis loge n consistere
 in factioe externa syllo, sd in directioe, et ase.
 interna, q e maxie nario, et scientifica, et qut sic
 loga difinit, diuidit, et argumentat, et ciuim artium

magistra merito nuncupate.

Sectio 2. Uloga sit sciã & ab aliis dista?

Quar. se an loga sit uã sciã? R. qd' dicitur d' loga dicitur d' hae
n. creditur qd' dicitur. S. qd' iusta phum scire d' cognoscere q' dicitur, nempe
p' d' dicitur, q' hoc e' opiu munus loge dicitur, nam loga dicitur
d' dicitur oportere eã clariorē re d' dicitur; dicitur dicitur dicitur dicitur
dicitur generare sciã, q' dicitur uo q' dicitur dicitur dicitur dicitur
qd' loga dicitur dicitur uã sciã.

Hinc dicitur logam dicitur, tam uã sciã eã in ma
nã dicitur, qm in ma thopia, siue q' dicitur; nã in utraq' x q' dicitur
dicitur, et dicitur n. n. minus uã e' hae dicitur dicitur dicitur
dicitur ex p' dicitur euidentiibus generat sciã, q' dicitur dicitur
dicitur dicitur ex p' dicitur euidentiibus: qd' generat sciã, utiq'
n. dicitur e' dicitur. aliud e' uenari circa q' dicitur aliud
tendere circa uã q' dicitur, hoc n' dicitur sciã, n' uo illud, nam
et d' dicitur imo dicitur dicitur sciã. Deus n' dicitur sciã cognos-
cit dicitur, et errore.

Arg. 1. Loga dicitur dicitur q' dicitur q' dicitur: qd' n' e' sciã
R. neg. Conis, nã e' Metha, et dicitur hanc q' dicitur q' dicitur
et in uã sciã, qd' dicitur sciã sumit a q' dicitur
ori qe, nempe a dicitur dicitur, q' dicitur.

Arg. 2. Loga dicitur regula dicitur: qd' antecedit
ipsam dicitur, et q' dicitur n' cognoscat q' dicitur. R. dicitur Conis
qd' loga nã dicitur antecedit eã dicitur artificiale dicitur. Loga
artificialis antecedit eã dicitur artificiale neg. Conis qd'
atq' dicitur q' dicitur in inferitū: nam q' dicitur dicitur nã dicitur.

quod

speculari) n̄ negavit speculatioe logia significam, sed dicit dari ei specu-
latoe pbale sat rōi m̄a, q̄ nemo negabit.

V Logia sit una sciā in specie?

Quar. 2. an logia sit una sciā in sp̄e. P̄ affie ita S. C. in log. q. 7. art.
3. Hur. d. 2. nō 24. Quid. Nou. 2. Aric. d. 3. nō 38. et alii. S. C. q̄
ead̄ dirigilitas in sp̄e ē in ord̄e ad syst̄a sp̄im, t̄ in ord̄e ad Penstricōe argu-
ocim, et Reficōe. P. 2. q̄ logia p̄tinet p̄t̄is h̄is q̄ s̄i sciā partiales in ord̄e
ad p̄ponendū unū aggregatū totale sciā, sicut p̄tes lapides constitunt
unū aḡ aserū in sp̄e, et p̄tes Cues unā republicā.

Arg. 1. p̄traxia m̄a q̄m tenet. P. Soar. l. mag. meus
in Sciā tr. 1. in log. d. 2. nō 116, q̄ p̄ se allegat V. Thom. apud P. Alena
1. q̄e sume phiā q. 1. art. 3. Arg. in qua, 1. Perigilitas in ord̄e ad sy-
stem in ord̄e ad syst̄um Penstricōe, et Dialecticā ē dirisā sp̄e: q̄c̄ logia
ē dirisā sp̄e. P̄ dist. an̄s ē dirisā mal̄i Cond. fr̄at̄e, neg. an̄s, sicut di-
rigilitas in ord̄e ad potū, et cibum ē dirisā mal̄i q̄ dirisā m̄a, fr̄at̄e t̄i
constituit unā virtutē sp̄e, nempe temperiam: q̄c̄ s̄it̄ in loga.

Arg. 2. Logia includit p̄tes h̄is: q̄c̄ si p̄tes sciā. P̄ dist. Conis
si p̄tes sciā partiales Cond. p̄tes sciā totales neg. Conis. Ist. hinc h̄is logia
n̄ uniri unioe rigorosa, sed unitate ord̄is; und̄ sicut ex p̄tibus dignitatibus et
Canonicis unū Cap. resultat in sp̄e, ita ex p̄tibus habitibus una logia in sp̄e.

logia

V Logia sit ab aliis scientiis dista?

Quar. 3. an logia sit sciā ab aliis dista. P̄ affie ita Hur. d. 2. l. 6. Soar.
l. tr. 1. d. 2. nō 113. ubi p̄tes citat. P. ga sciā dirigitur p̄na obta, sed logia
h̄ei obtin̄ ab aliis dista se. 3. q̄e rōes istus q̄ ut dirigiles: q̄c̄ ab aliis
distā. P̄rat. ga virtus temperiā, q̄c̄ ad fr̄anandos appetitus uol̄tis

ē distā ab aliis virtutibus moribus: qđ et loģa qđ ad regendū operoeris
illius erit ab aliis distā.

Oppozam traim sequitur *Cl. q. 7. art. 1. p. qbus. Arg. 1.* Loģa ē boni-
tas īgnie in materiis aliarū sciārum, id bonitas īgnie n̄ disqui-
tur a sciis qđ ē mā: qđ neq loģa ē sciā distā. *Ex dist. mai. loģa dōis*
ē bonitas īgnie, neq loģa Vlenis, *Cond. mai. nos uō hie loģmur d loģa dōite.*

Arg. 2. loģa n̄ hēt mān certā, et dicitur tam ab aliis sciis: qđ n̄ ē ^{aliis sciis}
distā ab aliis. *Ex dist. anis loģa Vlenis transeat, loģa dōis neq anis*
nā īgnis loģa Vlenis transcendat q māis oīum sciārum, tñ loģa dōis
hēt suā peculiare mān exām ab aliis distā, sc. anis illis. *qđo Plato*
dixit loģa eē oīum sublimiū rerū contemplatiōe, accipiendus ē d loģa
late sumpta, qđ ut sciat qm libet sciām.

U Loģa sit pars phiā?

Quæ. 4. an loģa sit pars phiā. *Ex affie ita Avre. et Ioan. 1. et ē loģis.*
Q. qđ phiā ē cognitiō rerū p suas cās, tō loģa et cognoscit res p cās: qđ
ē pars phiā. firm. qđ sciā motus q dūgit anis uolūis ē pars phiā: qđ
et loģa q dūgit anis illus.

Arg. 1. p stricte trā. *Intel. disquit loģa a phiā: qđ loģa n̄ ē pars*
illius. Ex phiām accipite ibi phiām p sola Methā, qđ distā a loģa. Arg. 2.
loģa ē distā ab aliis sciis, ut p̄e docuimus 1: qđ et a phiā. Ex eē distā
a phiā stricte sumpta, n̄ uō late sumpta, nā phiā stricte cōnūdit cum
sola phiā, t̄ Methā.

Arg. 3. phiā adqritur ppter se, loģa uō ppter alias sciās.
qđ ē distā a phiā. *Ex dist. anis phiā adqritur ppter se, īspeculatiua ē Cond.*
q̄ practica ē, neq anis, et adhuc p̄m phiā practica p̄inet loģa. adē loģam
n̄ eē parū instrū. ī apparare instā ad alias sciās adqricendas, ut supra notabim.

Sectio. 3^a

V Loga sit sciã practica, an speculatiua?

Notitia practica est illa, quæ dirigit ad opus. Speculatiua est, quæ consistit in mere rationem gloriæ obiecti. Philosophi philosophi huiusmodi agitari solent ab Aristotele circa notitiam practica et speculatiua, quæ alibi commodius excutiemus, nam ea, quæ sunt peculiariter instituta nisi ex professo uentilabimus.

Quæritur igitur. 1°. V Loga sit sciã practica an speculatiua. Resol. 1. Loga hæret philosophi animi practicos. 1ª quæ dirigit ad philosophi animi faciendos, nimirum ad perfectionem uentitioem et arguendam, atque sciã practica est, quæ dirigit ad opus. quod Loga est sciã practica quod philosophi animi. Neque dicatur omnem animi illius esse speculatiuam. Quæ n. est speculatiuam sui obiecti, potest uero esse proximam uero alterius animi, quæ dirigit faciendum, ut patet in hac parte. 1° uero hæc est alio modo, id est sciã est hæc: quod est alio modo. quæ in ordine ad suum obiectum est speculatiua, quæ uero in eis studendi in Verum directura Loga est praxis.

Resol. 2. Loga et hæret aliqui animi speculatiui. 1ª quæ Loga ut reflexio considerat philosophi animi illius, ut iam factos, consistit quæ eorum in contemplatione. In his hæc contemplatio animi est in ordine, ut eos dirigat, et emendet Loga. Quæ dicitur in istam semper neg. aliquando tunc potest n. Loga sol. speculatiui animi a se iam directos, et quæ emendatos sistendo in hac speculatiuam.

1ª quæ hic animi Loga uentitio generat sciã speculatiuam. 1ª quæ pro, nam uentitio nemine dirigente, imo neque cogitante de se generat sciã, nec scit est, quod aliqui sciã quod uentitio generat sciã, ut hæc notitia ut practica, atque dicamus nos heret sciã practica in uentitioem animi uentitioem, et Angliorum. 1ª quæ uimus quod quod quod.

Resol. 3. Loga obiecti Loga est sciã mere practica. 1ª quæ hæret aliqui animi speculatiui, tunc finis practicos Loga est praxis, nimirum dirigere operos illius ad efficiendum, tunc in maiori parte, quod alia: finis quæ Metho-

et theologica, imo ipsa loq̄a dicuntur ab se scia, te heät alijs *theor. & pract.*
q̄o sibi loq̄a ab se erit scia practa, te heät alijs *theor. & speculiuos*,
q̄a praxis e munus priatis loq̄e.

Arg. 1. loq̄a considerat etiam, et proprietas reru: q̄o q̄ad hanc
sem e speculiuu. P. q̄a q̄a proprietis n̄ si operabile, sicut etia ope-
rabilis n̄ e: q̄o scia q̄ demonstrat proprietis, q̄ n̄ si operabile n̄ e prac-
ta. P. dist. anis considerat etiam, et proprietas, directive, et in orde ad
praxim s̄nd. sistendo in sola contemplac̄e, neg. anis. Explico solutioem
loq̄a considerat etiam, et proprietas sui obri in orde ad efficiendu s̄ntes, et sic
dirigit s̄fioem, deuitioem et Argacem docendo q̄mo educant ad s̄ntum, q̄
Mituentu, et s̄m hoc e scia practa, q̄a dirigit ad opus, si uo q̄ aui reflexu
speculare has operac̄es iam factas erit speculiuu, id tot q̄ aui reflexu,
ut iam notau.

Arg. 2. alie artes heät cognoc̄is speculiuos: q̄o e loq̄a. P. anis q̄a
Architectura Vg. heät hanc cognoc̄e, hoc demonstrat ita fundata stabit
s̄ corrue. P. 10. s̄nd. totu. si loq̄m d̄ aui reflexu, iam n. supra sem loq̄a
q̄e heät alijs aui speculiuos. P. 2. neg. anis, et illius q̄bozem, nam illa cognoc̄io
assignata in architectura e practa, dirigit n. ad opus, et d̄t q̄mo sic edifican-
da domus ad standu, s̄ corruendu.

Arg. 3. loq̄a uersate circa operac̄is illius: q̄o e speculiuu. P. x
neg. anis, nam circa operac̄is illius e d̄t praxis n̄ q̄ externa, s̄m in-
terna, d̄t n. loq̄a q̄mo illi aui ituales dirigitur ad efficiendu, et diuide-
du, et tand ad s̄ntum s̄fui Mituentu.

Ad e hic 10. loq̄am e agente, q̄a dirigit aui, q̄ manent in ead
q̄a, nimiru in illu, alias uo artes e efficiantes, q̄a dirigit ad opus
externu, s̄ hoc uidete quod d̄ solo nomine. Dte. 2. loq̄am efficere sua
q̄q̄iam man, et aui illius, n̄ uo alias artes n̄ efficere suam.

Uloga sit scia practa rü assensus Nemo narii?

Quæ. V. an loga sit scia practa rü assensus narii? Assensus narii
è ille q̄ndo posis q̄minis euidentibus illis nario illis, et tōi assentit.
P̄ igit logam adhuc eē suam practam rü assensus narii. S. q̄ scia
practa è illa q̄ representat rem operabilem, ut operabile, et aliq̄n sit
libera, et naria, et incapax erroris, ut fit in scia practa Dei, q̄ d̄n possit
errare è in practa creati: q̄o t̄t̄ d̄m in loga rü assensus narii.

Arg. 1. ex eo notia q̄m hemus d̄ Nutritioe n̄ è practa, q̄ è naria
q̄ d̄ obto nario n̄ dari scia practa. P̄ neg. āns, q̄ ex eo notia d̄ Nutritioe
n̄ è practa, q̄ n̄ fit pulla Cognōim libera, et nariaim. Infer. q̄o notia
q̄ d̄m in brutis, v̄g. in Voluc̄e ad fabrica noui Nidum erit practa. P̄ neg.
ittas q̄ bruti n̄ operante q̄er̄ fine, q̄ è narii ad sciam practam, et sic
eē practa imperfecta, et malem.

Arg. 2. regit ex hoc Cognōe in Parte eterno d̄ generioe Vini
Vbi, et Cognōe Patris et filii d̄ Ectioe sp̄is Santi eē practas. Neditur
sequela a P. Arriōd scia Vni d. t. no. 14. adhuc tria nobis negat d̄ P. tōi
S. q̄ tales generioes n̄ dirigunt a Vlt̄e Vini neq̄ libere, neq̄ nario, n̄
generioe Vini Vbi, q̄ p̄cedit q̄ illu n̄ p̄cedit sp̄is Santi, q̄ p̄cedit q̄ sum
aui Vlt̄is Vini, q̄ p̄cedat aliud imperiū, aliq̄n n̄ p̄cedit q̄ ium aui.

Arg. 3. auis illus n̄ si capere directionis, et S. q̄ sint narii
n̄ si capere erroris. P̄ neg. āns. et ad gl̄osim dico et auis narii p̄e
dirigi p̄sentim, q̄ndo subiciunt imperio vlt̄is sat indirecte. Vnde Amos
beus è narii, et t̄n dirigit ab illu q̄uitisē beam.

Col. hinc logam et eē practam rü auium sup̄natū. q̄ S. nam
et auis sup̄nates euadunt dirigibiles, et imperante aloga, et relectioe
que maxime n. auis sup̄nates Vitiōis, et Amoris beatifici dicunt q̄fici.

ri. ab illa et talis, qm se si male. ita aut logi supnates dicuntur
dirigi a loga nati, si sub elevatōe. nō hoc alio in lo.

Disputatio 2^a De obiecto Logicæ.

Sectio 1^a

De obiecto Materi Logicæ.

Obiectum alicuius sciē. s. ē male, s. frate. frate ē qd attingit p se
1°. Male ē, qd attingit rōe fratis, qd pōt in obio oculi. Vg. nam lux, et co-
lor ē obiectum frate oculi, qd p se attingit, paries uō ē obiectum male, qd
videt rōe coloris, et lucis. rursus obiectum dicitur in adjectu, siue to-
tale, et in adjectu, siue partiale. adjectu ē deus Vg. in thio, in adjectu
tū ē Atributu. Vinu rū eiusd thio.

Itaru obiectu subdividit in obiectum atributionis, et obiectu Atribu- in
ti. obiectum atributionis ē id ad cuius pnam cognōe ultimate ordinat
oēs alie cognōes eiusd sciē. obiectum Atributi ē illud cuius cognō
adhuc ulterius ordinat ad cognōe obiecti atributionis, id ē huius dicitur obiectu
alibi, deo auspicante, utrius agemus. huc sōl obiecto logicæ disputabimus.

Comptus frates sint obiectu male Logicæ?

Quar. 1°. an optus frates nri istus sint obiectu male logicæ? P. affie ita
P. Jonseq. 2°. meth. q. 1. s. 1°. M. Sors. in meth. d. 1. s. 4. Hurit. d. 1. s. 1°.
Ari. d. 2. nō 34. Cūco. Nou. 2. pun. 1. qd citat, et segre Sors. in Loga
1. 1. d. 2. nō 25. P. qd totu munus logicæ ē spicere ppos, et arguētes, et
ido dividit, ac finit, id hęc oia si aut istus. qd optus frates sō obiectu male
logicæ. firm. qd Arist. qd tradit regulari argumentandi utitur ueribus n.